

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 681/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Divkom, Šoltésovej 346/1, Považská Bystrica, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/44/2020 z 30. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 2. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, z ktorej vyplýva, že sa žalobou doručenou Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) 19. novembra 2019 domáhal určenia spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu neplatného prevodu spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou uzavretou 21. septembra 2017 proti žalovaným. Žalovaný 1 sa k žalobe doručenej 3. februára 2020 nevyjadril a žalovaná 2 sa k žalobe doručenej 7. februára 2020 vyjadrila 3. apríla 2020. Následne 8. apríla 2020 bolo okresnému súdu doručené späťvzatie žaloby. Predmet sporu odpadol, pretože žalovaní vzájomne odstúpili od neplatnej kúpnej zmluvy a právny stav pred jej uzavretím bol v katastri nehnuteľností obnovený. Sťažovateľ žiadal vrátiť časť zaplateného súdneho poplatku a navrhol priznať náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Okresný súd uznesením č. k. 17C/52/2019 z 24. apríla 2020 konanie v dôsledku späťvzatia žaloby pred prvým pojednávaním zastavil, sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal a vrátil mu súdny poplatok 42,80 eur. Podľa súdu zastavenie konania zavinili žalovaní tak, že odstúpili od kúpnej zmluvy, ktorej neplatnosti sa sťažovateľ domáhal. Okresný súd nepriznanie náhrady trov konania odôvodnil tým, že sťažovateľ podal žalobu 19. novembra 2019 a relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy sa proti žalovaným dovoľával listom z 28. novembra 2019. Namietaná kúpna zmluva bola uzavretá 21. septembra 2017, teda viac ako 2 roky pred podaním žaloby. V tom videl

dôvody podľa § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) na nepriznanie náhrady trov konania. Proti výroku o náhrade trov konania podal sťažovateľ odvolanie.

3. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu, žalovanej 2 priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v celom rozsahu a žalovanému 1 nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa krajského súdu žalovaní požiadali kataster nehnuteľností o obnovenie stavu 28. januára 2020, teda v čase, keď im žaloba doručená ešte nebola (3. februára 2020 a 7. februára 2020). Sťažovateľ v odvolaní tvrdil, že podal žalobu preto, aby mohol zapísať poznámku v katastri nehnuteľností a zamedzil tým ďalším prevodom. Podľa súdu poznámku dal zapísať približne dva roky po uzatvorení kúpnej zmluvy, ktorej neplatnosti sa domáhal, pričom počas tejto doby preukázateľne nevyzval žalovaných na nápravu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym posúdením napadnutého uznesenia a poznamenal, že obdobná vec už bola riešená na krajskom súde v konaní sp. zn. 6Co/35/2020, v ktorom sťažovateľovi boli priznané všetky trovy vrátane odvolacích. Preto tvrdí, že krajský súd vec ohľadom trov konania odlišne právne posúdil. Sťažovateľ žiada vysloviť porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

6. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitosti návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

11. Ústavný súd v úvode poznamenáva, že v ústavnej sťažnosti absentuje relevantná ústavnoprávna argumentácia. Chýbajú právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa. Ústavná sťažnosť je odôvodnená skôr ako ďalší opravný prostriedok, než ako návrh na začatie konania, v ktorom je potrebné preskúmať súlad výkonu súdnej moci s požiadavkami plynúcimi z obsahu označených základných práv.

12. Ústavný súd však popri uvedenom nedostatku konštatuje existenciu ďalších dôvodov opodstatňujúcich odmietnutie ústavnej sťažnosti. Z jej obsahu bolo možné vyabstrahovať dve roviny nespokojnosti sťažovateľa. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí nezohľadnil, že sťažovateľ žalobu podal, aby dosiahol zápis poznámky v katastri nehnuteľností o začatí súdneho konania. Krajský súd nárok na náhradu trov konania posúdil odlišne, a tým sa odklonil od rozhodovacej praxe.

13. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný.

14. Ústavný súd k námietke sťažovateľa týkajúcej sa odlišnej rozhodovacej činnosti krajského súdu uvádza, že sťažovateľ túto skutočnosť namietol iba v rozsahu jednej strohej a argumentačne nijako nerozvinutej vety poukazujúcej na konania okresného súdu (sp. zn. 20C/39/2019 a sp. zn. 27C/57/2019) v závere odvolania proti uzneseniu okresného súdu.

15. Ak teda sťažovateľ kritizuje odlišnosť napadnutého rozhodnutia od právneho posúdenia v skorších veciach vedených na okresnom súde, z tejto námietky možno implicitne vyvodíť jeho nespokojnosť s odôvodnením (nedostatočným) napadnutého rozhodnutia. Krajský súd na rekapitulovanú odvolaciu kritiku sťažovateľa nijako nezareagoval, preto ústavný súd ani nedokáže podrobiť prieskumu dôvod sťažovateľom namietaného odklonu. K tomu však ústavný súd uvádza, že podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jeho práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017).

17. Ako vyplýva z už citovaného uznesenia najvyššieho súdu, porušenia práva na spravodlivý súdny proces, od ktorého sa odvíja prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa súd môže dopustiť aj tým spôsobom, že poruší právo strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu je rozhodnutím odvolacieho súdu a pokiaľ sťažovateľ namieta nenáležité odôvodnenie uznesenia krajského súdu, je zrejmé, že sťažovateľ sa mohol ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1VOBdo/2/2021 z 29. septembra 2021, v ktorom veľký senát najvyššieho súdu dospel k zjednocujúcemu právnomu záveru, že „*rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania vád zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania*“.

19. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil (tým menej preukazoval), že označené prostriedky nápravy nevyčerpal z ospravedlniteľného dôvodu. V okolnostiach jeho prípadu preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Nevyužitie prostriedkov nápravy nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal.

20. Námietka, že krajský súd nezohľadnil sťažovateľovu námietku, podľa ktorej žalobu podal, aby dosiahol zápis poznámky v katastri nehnuteľností o začatí súdneho konania, je neopodstatnená. Ústavný súd opakuje, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľ túto argumentáciu z odvolania proti uzneseniu okresného súdu iba prevzal bez toho, že by ju, čo sa týka dôvodov, primerane zhmotnil v namietanom porušení označených základných práv a práv garantovaných dohovorom a dodatkovým protokolom. Ústavnému súdu za týchto okolností neostáva iné, než sťažovateľovi odpovedať konštatovaním, že krajský súd sa v napadnutom uznesení s predmetnou námietkou sťažovateľa vysporiadal.

21. Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahrňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08). Navyše, ak je predmetom prieskumu rozhodnutie o trovách konania, ústavný súd síce plne rešpektuje skutočnosť, že rozhodovanie o trovách konania predstavuje integrálnu a dôležitú súčasť rozhodovania všeobecných súdov, no pristupuje k týmto veciam cez prizmu požiadavky väčšej intenzity porušenia práv sťažovateľov. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh nevyplýva, že by napadnutým rozhodnutím bolo zasiahnuté do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu alebo práva na spravodlivý súdny proces.

22. Ústavný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľa neodôvodňuje prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože je zjavne neopodstatnená. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu